

POLITICA DE STAT PRIVIND DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPPORT PENTRU ÎNTREPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII DIN REPUBLICA MOLDOVA

STATE POLICY CONCERNING THE DEVELOPMENT OF SUPPORT INFRASTRUCTURE FOR SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Ana CÎRLAN

*Doctorand, Academia de Studii Economice a Moldovei (ASEM), str. Bănulescu-Bodoni 61,
MD-2005, tel. +373 22 22 41 28, fax +373 22 22 19 68, www.ase.md, e-mail:
anapavalachi@yahoo.com*

Abstract. *Infrastructura de suport pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM) implică programe și proiecte, instituții și organizații a căror activitate vizează asigurarea funcționalității, consolidării și dezvoltării sectorului IMM. Având în vedere faptul că dezvoltarea IMM-urilor constituie una dintre prioritățile Guvernului Republicii Moldova, fiind alocate anual resurse financiare din bugetul de stat inclusiv pentru crearea infrastructurii de suport, considerăm tema abordată fiind actuală și importantă.*

Prezentul articol are drept scop de a analiza cadrul politicilor publice privind dezvoltarea infrastructurii de suport, elucidarea principalelor documente strategice ce includ prevederea respectivă și impactul acestora asupra creării mediului antreprenorial. Metodologia cercetării se bazează pe analiza politicilor de stat privind dezvoltarea infrastructurii de suport pentru IMM-uri.

Abstract. *Business support infrastructure for small and medium enterprises (SMEs) involves programs and projects, institutions and organizations whose activity aims to ensure the functionality, consolidation and development of the SME sector. Considering the fact that SMEs development represents the Republic of Moldova Government priority, being allocated financial resources from the state budget annually, including for the creation of the business support infrastructure, we consider the addressed topic to be actual and important.*

The purpose of this article is to analyze the framework of public policies regarding the development of the business support infrastructure, presentation of main strategic documents that include the respective provision and their impact on the creation of the entrepreneurial environment. The research methodology is based on the analysis of the state policies regarding the development of business support infrastructure for SMEs.

Keywords: politici publice, întreprinderi mici și mijlocii, infrastructură de suport.

JEL CLASSIFICATION: L530

INTRODUCERE

Obiectivul dezvoltării infrastructurii de suport în afaceri se regăsește printre prioritățile Guvernului Republicii Moldova, fiind una dintre premisele ce asigură funcționalitatea ecosistemului antreprenorial. Conform legii nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, infrastructura de suport reprezintă ansamblul de organizații și de instituții specializate în difuzarea, transferul și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare, ansamblu de servicii și de proiecte oferite de acestea, precum și totalitatea parcurilor științifico-tehnologice și/sau industriale, centrelor de transfer tehnologic, incubatoarelor de afaceri, grupurilor/clusterelor, școlilor de business, centrelor de informare și consultanță, laboratoarelor de cercetare, zonelor economice libere. [10] Conceptul de *infrastructură de suport* include toate aspectele fizice și non-fizice, cum ar fi programe de instruire, accesul la finanțare, informații privind serviciile și asistența pentru soluționarea sarcinilor. [1] În general, antreprenorii se confruntă constant cu provocări și

probleme care necesită soluții prompte și inovative. În acest sens infrastructura de suport se impune drept un instrument ce vine să soluționeze multe dintre problemele cu care se confruntă oamenii de afaceri, dar și să creeze un mediu stimulativ pentru crearea noilor companii. Condițiile de suport antreprenorial pot fi grupate în cinci categorii: politicile și procedurile de stat; condițiile socio-economice; abilitățile antreprenoriale și de afaceri; suport financiar; suport non-financiar. [3] Astfel, prima condiție ce influențează în mod direct mediul de afaceri sunt politicile de stat. Autoritățile conștientizează rolul și necesitatea infrastructurii de suport, promovând dezvoltarea acesteia prin elaborarea de politici și programe de dezvoltare și alocând anual resurse financiare bugetare. În același timp, cadrul de reglementare guvernează activitatea întreprinderile mici și mijlocii (IMM), asigurând un mediu favorabil pentru crearea și activitatea întreprinderilor.

MATERIALE ȘI METODE

Prezentul articol are drept scop de a analiza cadrul politicilor publice privind dezvoltarea infrastructurii de suport, elucidarea principalelor documente strategice ce includ prevederea respectivă și impactul acestora asupra creării mediului antreprenorial. Metodologia cercetării se bazează pe analiza politicilor de stat privind dezvoltarea infrastructurii de suport pentru întreprinderile mici și mijlocii.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM) au o pondere semnificativă în dezvoltarea economică, crearea locurilor de muncă și asigurarea dezvoltării la nivel regional. Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în anul 2018 numărul IMM-urilor a constituit 55,7 mii întreprinderi, reprezentând circa 98,7% din numărul total de întreprinderi. Numărul salariaților care au activat în întreprinderile mici și mijlocii în perioada de referință a constituit 328 mii persoane, deținând 60,7% din numărul total de salariați ai întreprinderilor. Veniturile din vânzări ale întreprinderilor mici și mijlocii în această perioadă au însumat 144159,9 mil. lei sau 40,4% din venituri din vânzări în total pe economie. Analizând ponderea acestor trei indicatori: numărul întreprinderilor, a salariaților și nivelul veniturilor din vânzări, constatăm că sectorul IMM are o importanță semnificativă pentru dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova. Reieșind din relevanța sectorului, Guvernul Republicii Moldova consideră prioritar dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii. Anual, sunt alocate resurse financiare din bugetul de stat, direcționate către: facilitarea accesului la resurse financiare, sporirea culturii antreprenoriale, dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri, stimularea implicării tinerilor și femeilor în activitatea de antreprenariat, etc. Din anul 2015 până în prezent, cota medie din total cheltuieli bugetare destinată dezvoltării IMM-urilor constituie 0,26% sau 103 mil. lei anul. Alocațiile financiare bugetare privind suportul IMM-urilor au înregistrat o majorare constantă, astfel dacă în anul 2015 acestea constituiau 72 mil. lei, atunci în anul 2019 au fost alocate 140 mil. lei (Tabel 1).

Tabel 1. Resursele bugetare destinate susținerii întreprinderilor mici și mijlocii

<i>Anul</i>	<i>Resurse financiare alocate (mii lei)</i>	<i>Cota în total cheltuieli bugetare (%)</i>
2019	140626,6	0,29
2018	131207,2	0,31
2017	77164,3	0,21
2016	94 691,8	0,27
2015	72668,7	0,22
Media	103271,7	0,26

Sursa: Elaborat de autor în baza Legii bugetului de stat pentru anii 2015 – 2019 [4, 5, 6, 7, 8]

Resursele bugetare destinate susținerii IMM-urilor sunt alocate către Ministerul Economiei și Infrastructurii, în sarcina căruia sunt următoarele activități:

- a) elaborează și asigură implementarea strategiilor și programelor de stat în domeniul dezvoltării IMM-urilor;
- b) conlucrează cu autoritățile publice locale în vederea realizării programelor similare în teritoriu;
- c) analizează evoluția sectorului și înaintează propuneri privind eliminarea barierelor administrative în relațiile IMM-urilor cu organele de stat;
- d) coordonează implementarea programelor naționale de asistență financiară și tehnică destinate dezvoltării sectorului IMM-urilor.

În coordonarea Ministerului Economiei și Infrastructurii este Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), instituție publică, necomercială, creată prin Hotărârea Guvernului nr. 538 din 17 mai 2007. ODIMM are drept scop susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova, în conformitate cu prioritățile Guvernului, stabilite în strategiile și programele sale. Sarcinile principale ale organizației sunt:

- acordarea sprijinului în implementarea politicii de stat privind susținerea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, conform strategiilor și programelor aprobate de Guvern;
- analiza sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, determinarea necesităților, problemelor și riscurilor ce afectează dezvoltarea întreprinderilor micro-, mici și mijlocii și formularea recomandărilor pentru soluționarea acestora;
- monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor și programelor de stat în domeniul dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;
- înaintarea la Guvern, prin intermediul Ministerului Economiei și Comerțului, a propunerilor privind ajustarea politicii sale la situația și necesitățile sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, precum și întocmirea unor recomandări pentru instituțiile și organizațiile interesate referitoare la acțiunile recomandabile în legătură cu cerințele și preferințele acestui sector;
- facilitarea și promovarea dialogului public-privat în procesul implementării politicii de stat de susținere a dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;
- înlesnirea accesului întreprinderilor micro-, mici și mijlocii la finanțare;
- facilitarea sporirii competitivității sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;
- **dezvoltarea infrastructurii de suport a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;**
- facilitarea dezvoltării rețelei de prestatori ai serviciilor de suport în afaceri pentru întreprinderile micro-, mici și mijlocii;
- dezvoltarea culturii și spiritului antreprenorial, în special la tinerii profesioniști și la femei;
- gestionarea eficientă a resurselor financiare bugetare alocate pentru implementarea programelor și proiectelor în cadrul politicii de stat privind susținerea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;
- interacțiunea cu instituțiile similare din alte state, organizațiile comerciale și necomerciale internaționale în domeniul susținerii și dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv în scopul obținerii asistenței tehnice și atragerii resurselor financiare pentru dezvoltarea sectorului dat.

Reieșind din sarcinile sale, ODIMM implementează programe și proiecte cu finanțare bugetară, dar și externă în domeniul antreprenorial. Astfel, de la înființarea sa, în anul 2007, ODIMM gestionează diverse programe, printre care:

1. Fondul de Garantare a Creditelor (FGC) – oferirea garanțiilor financiare pentru asigurarea creditelor comerciale întreprinderilor care nu dispun de suficient gaj. Garanțiile pot acoperi maxim 70% din valoarea gajului.

2. Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET) – instruirea și finanțarea antreprenorilor cu vârsta de până la 35 ani, care intenționează să creeze o afacere.

3. Programul Național de Atragere a Remitențelor în Economie "PARE 1+1" – oferirea granturilor financiare, în valoare de 250 mii lei pentru întreprinderile create de lucrători migranți sau rudele de gradul I ale acestora, pentru înființarea sau dezvoltarea afacerii.

4. Programul de instruire continuă "Gestiunea Eficientă a Afacerilor" (GEA) – oferirea cursurilor de instruire gratuite pentru antreprenori în domenii precum: contabilitate, resurse umane, accesarea noilor piețe de desfacere, etc.

5. Start pentru tineri – program destinat tinerilor cu vârsta între 18 și 35 ani, care oferă consultanță, instruire, mentorat și suport financiar în valoare de până la 180 mii lei.

6. Programul "Femei în afaceri" – oferă femeilor servicii de dezvoltare a afacerilor și suport financiar. Programul are două componente, la prima componentă: "Suport pentru afacerile nou create" sunt eligibile afacerile activitatea cărora nu depășește 2 ani. Ajutorul nerambursabil oferit din bugetul de stat poate fi utilizat pentru echipamente și utilaje, softuri și lucrări de renovare și alte soluții inovative necesare dezvoltării afacerii. A doua componentă: „Suport pentru companiile în creștere” sunt eligibile companiile active pe piață mai mult de 2 ani care planifică creșterea cifrei de afaceri și/sau a numărului angajaților în următoarele 18 luni, prin extinderea pieței de desfacere, export și inovare.

7. Crearea incubatoarelor de afaceri vizează direct dezvoltarea infrastructurii de suport. Pe parcursul anilor 2011-2017, ODIMM în parteneriat cu Ministerul Economiei, administrația publică locală și cu suportul financiar al Uniunii Europene, în baza Matricii de Politici stabilite prin Adendumul la Programul de Suport bugetar „Stimularea Economică în zonele Rurale”, a creat o rețea de incubatoare de afaceri în raioanele: Ștefan-Vodă, Leova, Rezina, Sîngerei, Dubăsari (s. Coșnița), Ceadăr-Lunga, Nisporeni, Cimișlia, Călărași, Cahul. Analiza indicatorilor de performanță specifici activității incubatoarelor de afaceri create de ODIMM, prezintă o tendință pozitivă de dezvoltare. Astfel, numărul incubatoarelor de afaceri s-a majorat cu 10,6 puncte procentuale (p.p.) în anul 2017, comparativ cu anul 2014. Totodată, numărul rezidenților și numărul locurilor de muncă nou-create a înregistrat o creștere cu 22 p.p. și, respectiv, 32 p.p., în anul 2017, în raport cu anul 2014. Gradul de utilizare total a spațiilor disponibile este de 83% din spațiul total oferit spre închiriere de incubatoare. Venitul din vânzări a întreprinderilor rezidente în cadrul rețelei incubatoarelor de afaceri a fost în continuă creștere în perioada anilor 2014 – 2017. În anul 2014, întreprinderile incubate au generat o cifră de afaceri totală de 37 mil. lei, în anul 2015 – 67 mil. lei, trendul pozitiv a continuat și în anul 2016, când membrii incubăți au cumulat o cifră de afaceri totală de peste 94 mil. lei. În anul 2017, cei 180 de rezidenți ai incubatoarelor au înregistrat o cifră de afaceri de 99 mil. lei. [2]

În cadrul Planului de acțiuni privind implementarea strategiei de dezvoltare a sectorului IMM pentru anii 2015-2017 au fost planificată alocarea a 0,8 mil. euro pentru integrarea IMM-urilor în activitatea antreprenorială prin constituirea incubatoarelor de afaceri noi și 0,9 mil. euro pentru dezvoltarea rețelei incubatoarelor de afaceri la nivel național. Resursele financiare au fost oferite de către partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. [12] Obiectivul dezvoltării infrastructurii de

suport se regăsește și în Planul de acțiuni privind implementarea strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2018-2020. Astfel, pentru asigurarea inclusiv a dezvoltării regionale și atingerea obiectivului sus-menționat, au fost planificate următoarele acțiuni: (a) dezvoltarea și extinderea serviciilor centrului de consultanță și asistență în afaceri în regiuni; (b) dezvoltarea rețelei incubatoarelor de afaceri din Moldova; (c) crearea grupurilor de producători agricoli în regiunile rurale; (d) susținerea tinerilor producători agricoli prin finanțarea proiectelor start-up. În cadrul planului nu au fost specificate volumul resurselor financiare alocate pentru implementarea acțiunilor. [13]

Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea strategiei, oferă cadrul de politici pe termen lung și mediu privind dezvoltarea întreprinderilor micro, mici și mijlocii din Republica Moldova în contextul trecerii de la modelul de dezvoltare economică bazat pe consum la o nouă paradigmă orientată spre exporturi, investiții și inovații, a dezideratului politic de integrare europeană și a tendințelor economice mondiale.

Table 2. Analiza actelor legislative și normative care reglementează activitatea privind dezvoltarea infrastructurii de suport pentru întreprinderile mici și mijlocii în Republica Moldova

Nr.	Acte legislative și normative	
1.	Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii 179 din 21.07.2016	<ul style="list-style-type: none"> • Definește noțiunea: infrastructură de suport.
2.	Hotărâre Guvernului cu privire la crearea Organizației pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, nr. 538 din 17.05.2007.	<ul style="list-style-type: none"> • Atribue sarcina dezvoltării infrastructurii de suport pentru IMM către ODIMM.
3.	Hotărârea Guvernului cu privire la Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, nr. 685 din 13.09.2012	<ul style="list-style-type: none"> • Analizează mediului de afaceri, aplicând metoda SWOT și constată faptul că infrastructura de suport este subdezvoltată; • Prevede prioritatea privind dezvoltarea infrastructurii de suport regionale.
4.	Legea pentru aprobarea strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016–2020, 239 din 13.10.2016	<ul style="list-style-type: none"> • Prevede asigurarea creșterii economice sustenabile în regiuni, prin valorificarea infrastructurii de suport al afacerii. • Prezintă analiza SWOT a politicii de dezvoltare regională și constată că, infrastructura de suport al afacerilor este dezvoltată, în Republica Moldova activând: parcuri industriale, incubatoare de afaceri, zone economice libere, etc.

Sursa: Elaborat de autor în baza referințelor [9, 10, 11, 12]

Analiza SWOT a sectorului IMM realizată în cadrul elaborării strategiei elucidează că unul dintre punctele slabe ce stagnează dezvoltarea IMM-urilor este infrastructura de suport subdezvoltată. Pe de altă parte, Legea pentru aprobarea strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016–2020, prezintă analiza SWOT a politicii de dezvoltare regională și constată că, infrastructura de suport al afacerilor este dezvoltată, în Republica Moldova activând: parcuri industriale, incubatoare de afaceri, zone economice libere, etc. (Tabel 2) Prin urmare constatăm o neconcordanță între documentele strategice elaborate de autorități, în prima indicându-se asupra faptului că infrastructura este insuficient dezvoltată, în ultima analiza indică asupra faptului că în Republica Moldova există o infrastructură de suport bine pusă la punct.

Implementarea proiectelor ce vizează dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri se regăsește și printre obiectivele politicilor realizate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM). Strategia de dezvoltare regională prevede că politica regională trebuie axată pe dezvoltarea sectorului IMM-urilor prin intermediul dezvoltării industriilor producătoare de produse cu valoare adăugată înaltă, atragerea investițiilor, transferul de tehnologii, îmbunătățirea infrastructurii și calității mediului.

Dezvoltarea infrastructurii instituționale și a serviciilor regionale de consultanță în afaceri are drept scop de a reduce riscul în afaceri, de a facilita accesul pe piață și de a accelera creșterea și dezvoltarea IMM-urilor. În acest sens, strategia prevede crearea noilor centre de consultanță la nivel local și regional, care vor oferi diverse servicii pentru IMM-uri pentru întreg ciclul de afaceri, în scopul de a evita falimentarea acestora și de a le ajuta să se integreze mai bine pe piață. [9]

Anual din bugetul de stat, către MADRM, sunt alocate resurse financiare pentru dezvoltarea IMM-urilor. Toate proiectele și programele de dezvoltare regională sunt finanțate și implementate de către Fondul Național de Dezvoltare Regională (FNDR). Fondul se formează din alocațiile anuale de la bugetul de stat, precum și din alte surse. El constituie o prioritate a politicii de dezvoltare regională. Cuantumul Fondului reprezintă 1% din veniturile la bugetul de stat și este aprobat prin Legea bugetului de stat anual. Din păcate resursele alocate din buget pentru dezvoltarea regională sunt insuficiente pentru a soluționa problemele existente, fiind necesar ca acestea să crească până la 2-3% din buget.

Tabel 3. Resurse financiare alocate către MADRM, destinate dezvoltării IMM-urilor

<i>Anul</i>	<i>Resurse financiare alocate (mii lei)</i>	<i>Cota în total cheltuieli bugetare (%)</i>
2019	32500,0	0,06
2018	34597,3	0,08
2017	11659,6	0,03
2016	39 484,0	0,11
2015	43675,4	0,13
Media	32377,2	0,08

Sursa: Elaborat de autor în baza Legii bugetului de stat pentru anii 2015 – 2019 [4, 5, 6, 7, 8]

Analiza retrospectivă a bugetului alocat pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în perioada 2015 – 2019, denotă o diminuare a mărimii resurselor de la 43 mil. lei în anul 2015 la 32 mil. lei în anul 2019. Totodată, cota cheltuielilor destinate dezvoltării infrastructurii de suport pentru IMM-uri a fost în continuă descreștere, de la 0,13% în anul 2015 la 0,06% în anul 2019. (Tabel 3)

Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016–2020 este principalul document de planificare a dezvoltării regionale în Republica Moldova, care reflectă cadrul strategic național în domeniu și introduce mecanismele naționale ale acestei dezvoltări. Scopul general urmărit de politicile de dezvoltare regională este asigurarea dezvoltării echilibrate a teritoriului național din punct de vedere economic, social, cultural, de mediu și evitarea manifestării disparităților și dezechilibrelor de dezvoltare. Astfel, politicile de dezvoltare regională constituie ansamblul de măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice centrale, regionale și locale în parteneriat cu diverși actori publici sau privați pentru a asigura o creștere economică și socială dinamică și durabilă prin valorificarea eficientă a potențialului local și regional, dar și a resurselor atrase în acest sens. Unul dintre obiectivele primordiale ale politicilor de dezvoltare regională este de a spori competitivitatea economică a regiunilor și, prin urmare, de a stimula dezvoltarea economică și socială în regiuni. Legat de aspectele economice este și un alt obiectiv principal – asigurarea coeziunii sociale a populației și instituțiilor. Al treilea obiectiv

indispensabil este asigurarea coeziunii teritoriale. Toate aceste trei elemente primordiale contribuie la reducerea diferențelor de dezvoltare în cadrul regiunilor și între regiuni.

Unul dintre obiectivele specifice ale strategiei este asigurarea creșterii economice sustenabile în regiuni. Obiectivul conține un set de măsuri cu un caracter complex, menite să asigure premisele de ordin economic pentru o dezvoltare durabilă în regiuni, care nu pot fi atinse decât prin cooptarea în acest proces a ministerelor partenere, în a căror competențe intră dezvoltarea economică. Rezultate scontate urmare implementării acțiunii sunt:

- potențial economic al regiunilor valorificat;
- atractivitate investițională a regiunilor sporită;
- **infrastructură de afaceri valorificată;**
- potențial turistic al regiunilor majorat.

Progresul realizat în urma implementării strategiilor naționale de dezvoltare regională pentru anii 2010–2012 și 2013–2015, pentru susținerea mediului de afaceri a fost asigurată:

- conectarea la utilitățile publice a subzonelor nr. 1–3 din Zona Economică Liberă „Bălți” (drum de acces, alimentarea cu apă și canalizare, rețele electrice);
- inaugurarea Incubatorului de afaceri din comuna Larga, raionul Briceni;
- amenajarea spațiilor pentru 22 de antreprenori din 8 localități partenere în cadrul proiectului;
- construirea unui nou sistem de alimentare cu apă și de canalizare, intern și extern, pentru Parcul Industrial „Răut” din municipiul Bălți;
- construirea infrastructurii edilitare pentru Parcul industrial din orașul Edineț;
- construirea unei case de ambalare pentru păstrarea și procesarea fructelor și strugurilor în satul Costești, raionul Ialoveni.

Pentru implementarea acestor proiecte au fost alocate 85,21 milioane de lei. [9]

CONCLUZII

Politica de stat pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii reprezintă o pârgie importantă în crearea unui ecosistem antreprenorial de succes. Reieșind din actualitatea și importanța rolului pe care îl au IMM-urile pentru dezvoltarea economică, autoritățile caută modalități prin care să contribuie la buna funcționare a întreprinderilor active, dar și să promoveze cultura antreprenorială pentru a face acest sector atractiv și pentru potențialii antreprenori. În acest sens, infrastructura de suport în afaceri s-a impus drept un mecanism eficient, care ajută la dezvoltarea IMM-urilor. Infrastructura de suport este o noțiune complexă, care implică programe și proiecte, instituții și organizații, scopul cărora este de a impulsiona activitatea antreprenorială.

Actualmente, există un cadru de politici publice, care vizează activitatea de dezvoltare a infrastructurii de suport, cum ar fi: Legea privind dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, Strategia privind dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, Strategia privind dezvoltarea regională, etc. Toate aceste documente au fost analizate și elucidate sintagmele ce prevăd prioritatea privind dezvoltarea infrastructurii de suport. Una dintre lacunele identificate urmare efectuării analizei documentelor de politici publice vizează neconcordanța privind dezvoltarea/subdezvoltarea infrastructurii de suport. În Hotărârea Guvernului cu privire la Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020 se vorbește despre infrastructură de suport subdezvoltată, iar în Legea pentru aprobarea strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016–2020, infrastructura de suport al afacerilor este dezvoltată, în Republica Moldova activând: parcuri industriale, incubatoare de afaceri, zone economice libere, etc. În pofida faptului că autoritățile alocă anual resurse bugetare pentru dezvoltarea infrastructurii de

suport la nivel regional, încă rămâne actuală problema disparității regionale. Astfel, zona de centru, mun. Chișinău concentrează cea mai mare parte dintre afaceri peste 65% din totalul întreprinderilor din Republica Moldova. Prin urmare, concluzionăm că infrastructura de suport existentă la moment nu este valorificată corespunzător sau există o infrastructura insuficient dezvoltată.

REFERINȚE

1. Brenes E., Haar J., *The Future of Entrepreneurship in Latin America*. 1st ed. ISBN 978-1-137-00332-4, Chippenham, Palgrave Macmillan., Great Britain. 2012, 306 p.
2. Cîrlan Ana. Incubatoarele de afaceri din Republica Moldova: evoluție și performanțe. *Revista științifico-didactică Economică nr.1 (107) 2019*. Chisinau: ASEM. Pp.41-57, p. 55. ISSN 1810-9136
3. Gnyawali D. R., Fogel, D. S., *Environments for entrepreneurship development: Key dimensions and research implications*. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18(4). 1994, pp. 43–63
4. Legea bugetului de stat pentru anul 2015 nr. 72 din 12.04.2015. În *Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 102-104 (172) din 28.04.2015*
5. Legea bugetului de stat pentru anul 2016 nr. 154 din 01.07.2016. În *Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 230-231 (486) din 26.07.2016*
6. Legea bugetului de stat pentru anul 2017 nr. 279 din 16.12.2016. În *Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 472-477 (943) din 27.12.2016*
7. Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr. 289 din 15.12.2017. În *Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 464-470 art. 810 din 29.12.2017*
8. Legea bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303 din 30.11.2018. În *Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 504-511 (842) din 22.12.2018*
9. Legea pentru aprobarea strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016–2020, Nr. 239 din 13.10.2016. În *Monitorul Oficial Nr. 30-39 (65) din 03.02.2017*
10. Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii nr. 179 din 21.07.2016. În *Monitorul Oficial Nr. 306-313 (651) din 16.09.2016*
11. Hotărâre guvernului cu privire la crearea Organizației pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, nr. 538 din 17.05.2007. în *Monitorul Oficial Nr. 70-73 (571) din 25.05.2007*
12. Hotărârea guvernului nr. 685 din 13.09.2012 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012–2020. În *monitorul oficial Nr. 198-204 (740) din 21.09.2012. Anexa nr. 2*
13. Hotărârea guvernului nr. 685 din 13.09.2012 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012–2020. În *monitorul oficial Nr. 198-204 (740) din 21.09.2012. Anexa nr. 4*